

DÔVODOVÁ SPRÁVA

A. Všeobecná časť

Návrh zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 223/2019 Z. z. o sčítaní obyvateľov, domov a bytov v roku 2021 a o zmene a doplnení niektorých zákonov predkladá Štatistický úrad Slovenskej republiky (ďalej len „štatistický úrad“) ako iniciatívny materiál.

Sčítanie obyvateľov, domov a bytov v roku 2021 (ďalej len „SODB 2021“) je jedinečnou možnosťou ako získať vzájomne prepojené, spoľahlivé, porovnateľné údaje a informácie o stave spoločnosti, o jej demografických, sociálno-ekonomických a kultúrnych štruktúrach, o životných podmienkach obyvateľov a bývaní pre potreby vlády, podnikateľov, tvorcov politik na štátnej a lokálnej úrovni, najmä pre plánovanie a rozdeľovanie služieb, financií a iných prostriedkov, rozvoj politik a vyhodnocovanie aktivít.

Podľa nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 763/2008 z 9. júna 2008 o sčítaní obyvateľov, domov a bytov (Ú. v. EÚ L 218, 13.8.2008) členským štátom EÚ vyplýva povinnosť uskutočniť sčítanie v tom istom roku (2021) a zisťovať v ňom údaje podľa rovnakých, resp. porovnateľných definícií.

Z dôvodu závažnej epidemiologickej situácie spôsobenej pretrvávajúcim šírením nového koronavírusu (ďalej len „ochorenie COVID-19“) v Slovenskej republike vláda SR a Úrad verejného zdravotníctva SR prijímajú opatrenia na ochranu verejného zdravia s cieľom znížiť riziko počtu postihnutých ochorením COVID-19.

Počas doby sčítania obyvateľov od 15. februára 2021 do 31. marca 2021 bude obyvateľ plniť svoju sčítaciu povinnosť vyplnením elektronického formulára na sčítanie obyvateľov a podľa účinného znenia zákona č. 223/2019 Z. z. majú obce v súčinnosti so Štatistickým úradom SR poskytovať aj službu asistovaného sčítania tým obyvateľom, ktorí sa nedokážu sčítať prostredníctvom elektronických formulárov sami a ani s pomocou blízkych osôb alebo iných osôb, s ktorými žijú v jednej bytovej domácnosti.

Obyvateľmi, o ktorých sa predpokladá, že využijú službu asistovaného sčítania, sú prevažne poberatelia starobných dôchodkov, osoby so zdravotným postihnutím alebo osoby s minimálnymi digitálnymi zručnosťami, pre ktoré by kontakt s asistentmi sčítania počas blížiacej sa doby sčítania predstavoval zvýšené riziko ochorenia COVID-19 resp. by si z dôvodu obavy o svoje zdravie alebo z dôvodu, že by asistenti sčítania mali zakázané nariadenými opatreniami kontaktovať týchto obyvateľov, nesplnili svoju sčítaciu povinnosť, následkom čoho by došlo k zníženiu kvality a komplexnosti výsledkov sčítania obyvateľov v Slovenskej republike v roku 2021 a tým aj k čiastočnému znehodnoteniu celkových výsledkov SODB 2021.

Plnenie sčítacej povinnosti obyvateľov podľa § 8 zákona č. 223/2019 Z. z. pomocou služby asistovaného sčítania poskytovanej asistentmi sčítania v obci, by predstavovalo zvýšenie rizika infikovania sa ochorením COVID-19 obyvateľov využívajúcich službu asistovaného sčítania a aj všeobecné zvýšenie rizika ďalšieho šírenia nákazy. Zároveň je vysoko pravdepodobné, že v zákonom ustanovenej dobe sčítania obyvateľov bude potrebné dodržiavať opatrenia Úradu verejného zdravotníctva Slovenskej republiky nariadené na

ochranu verejného zdravia, ktoré môžu spočívať v obmedzení pohybu a pobytu dotknutých obyvateľov ako aj asistentov sčítania, a preto by vykonávanie asistovaného sčítania v blízkej sa dobe sčítania obyvateľov zmenšila efekt nariadených opatrení.

Nízka účasť obyvateľov, pre ktorých sa služba asistovaného sčítania, na sčítaní obyvateľov v dobe sčítania obyvateľov, môže vzhľadom na ich vysoké zastúpenie v populácii obyvateľstva znížiť kvalitu a komplexnosť výsledkov sčítania obyvateľov v Slovenskej republike v roku 2021 a tým aj k čiastočnému znehodnoteniu celkových výsledkov SODB 2021.

Z týchto dôvodov bude potrebné vykonať asistované sčítanie obyvateľov v neskoršom období ako počas doby sčítania obyvateľov. Zmenu priebehu sčítania obyvateľov je potrebné prijať novelou zákona č. 223/2019 Z. z., keďže ide o úpravu sčítacej povinnosti a úloh orgánov podieľajúcich sa na zabezpečení sčítania obyvateľov zberom údajov z elektronických formulárov na sčítanie upravených v tomto zákone. V nadväznosti na to, štatistický úrad vykoná novelizáciu príslušných vykonávacích predpisov, ktoré budú predstavovať rozsahom malé legislatívno-technické úpravy:

- opatrenia Štatistického úradu Slovenskej republiky č. 403/2019 o preukaze asistenta sčítania,
- Opatrenia Štatistického úradu Slovenskej republiky č. 435/2019 Z. z., ktorým sa ustanovujú podrobnosti o systéme identifikácie elektronickej identity obyvateľa a systéme overenia elektronickej identity obyvateľa prostredníctvom jeho autentifikácie,
- Opatrenia Štatistického úradu Slovenskej republiky č. 307/2020 Z. z. o poskytnutí dotácie zo štátneho rozpočtu na úhradu nákladov preneseného výkonu štátnej správy pri príprave, priebehu a vykonaní sčítania obyvateľov, domov a bytov v roku 2021, ktoré vzniknú pri sčítaní obyvateľov, a o odmene niektorých asistentov sčítania.

Návrh zákona je v súlade s Ústavou Slovenskej republiky, ústavnými zákonmi, nálezmi Ústavného súdu Slovenskej republiky, inými zákonmi, medzinárodnými zmluvami a inými medzinárodnými dokumentmi, ktorými je Slovenská republika viazaná, a je v súlade s právom Európskej únie.

Návrh zákona má negatívny rozpočtovo krytý vplyv na rozpočet verejnej správy, nemá vplyvy na podnikateľské prostredie, nemá sociálne vplyvy, nemá vplyvy na informatizáciu spoločnosti, nemá vplyvy na životné prostredie, nemá vplyvy na služby verejnej správy pre občana a nemá vplyvy na manželstvo, rodičovstvo a rodinu.